

Doniyor kitobi — bir yuz ellik yettinchi qism

Doniyor kitobida Kirning bashoriy ramziyligini sharhlash

Jeff Pippenger

2024-03-25

O‘ninch bobning birinchi oyatida bu Kirning uchinchi yili ekanligi bizga ma’lum qilinadi, ammo birinchi bobda Doniyor faqat Kirning birinchi yiliga qadar yashagani yoki davom etgani bizga ma’lum qilinadi.

Daniyel shoh Kirning birinchi yiliga qadar xizmatda davom etdi. Daniyel 1:21.

Ikki yil davomida Kir Doro Midiyalik bilan amalda birgalikda hukmronlik qilgan edi; shu bois bu uning uchinchi yili edi, ammo ayni paytda uning birinchi yili ham edi.

Fors shohi Kirning uchinchi yilida, ismi Beltashazar deb atalgan Doniyorga bir narsa vahiy qilindi; va u narsa haqiqat edi, ammo belgilangan muddat uzoq edi; va u o‘sha narsani anglab yetdi hamda vahiydan tushuncha oldi. Doniyor 10:1.

Payg‘ambarlik nuqtai nazaridan, Kir Danielning birinchi va oxirgi vahiydarida tanishtiriladi. Avvalgi maqolalarda allaqachon bayon etilganidek, Danielning birinchi bobi Vahiy kitobining o‘n to‘rtinchi bobidagi birinchi farishtani ifodalaydi. Birinchi farishta bashoratda aniqlanganda, u Vahiy 14 dagi uchala farishtaning barcha bashoratlari xususiyatlariga ega bo‘ladi. Birinchi farishtada ifodalangan abadiy xushxabarning uch bosqichi shulardir: “Xudodan qo‘rqing”, “Unga ulug‘vorlik bering”, chunki “Uning hukm soati keldi”.

Daniyel va uning uch sadoqatli hamrohi “Xudodan qo‘rqanlari” uchun, Bobilning taomini rad etishni va vegetarian bo‘lib qolishni tanladilar. Shundan keyin o‘tkazilgan ko‘rinish sinovida, Daniyel va uning uch sadoqatli hamrohi Bobil taomini yeganlarga qarama-qarshi ravishda, o‘zlarining sog‘lom qiyofalari bilan “Xudoni ulug‘ladilar”. Uch yil o‘tgach, Navuxadnazar ularni sinovdan o‘tkazib, ularni Bobilning barcha donishmandlaridan o‘n baravar dono deb topganida, “hukm soati” yetib keldi.

Abadiy xushxabarning uch bosqichi Doniyor kitobining so‘nggi bobida ham, oxirzamon paytida muhrdan chiqarilgan nur uchun mas’ul deb hisoblanganlarni bilimning ortishi poklaydigan, oq qiladigan va sinaydigan jarayon sifatida tasvirlangan. Doniyorning birinchi bobida bo‘lgani kabi, oxirgi bobida ham uch farishtaning barchasini o‘z ichiga oladigan birinchi farishtaning uch bosqichi aniqlab ko‘rsatiladi. Birinchi bob birinchi farishtaning abadiy xushxabari bo‘lgani uchun, Doniyorning ikkinchi bobi Vahiy kitobining o‘n to‘rtinchi bobidagi ikkinchi farishtani ifodalaydi; u yerda, xuddi birinchi bobning uch bosqichidagi ikkinchi sinovda bo‘lgani kabi, yirtqichning surati yoki Masihning surati sinovi tasvirlangan.

Doniyor kitobining birinchi va ikkinchi boblari Vahiyning o‘n to‘rtinchi bobi birinchi va ikkinchi farishtalarini ifodalagani sababli, uchinchi bob va Dura tekisligidagi sinov esa, yirtqichning tamg‘asini qabul qilmaslik haqidagi ogohlantirishni o‘z ichiga olgan uchinchi farishtaning xabarini

ifodalaydi. Doniyorning birinchi bobida Ko‘rashning birinchi yili tilga olinadi, va o‘ninchi bobda — Doniyorning oxirgi vahiyida — Ko‘rash uning uchinchi yili bilan ifodalanadi, ammo biz bilamizki, o‘sha uchinchi yil uning birinchi yilidir, chunki Doniyor faqat Ko‘rashning birinchi yiliga qadar davom etgan.

Shunday ekan, Kir uch yilni o‘z ichiga olgan birinchi yilning timsolidir. U birinchi farishtaning xabarining timsolidir. Kirning birinchi yili Doniyorning birinchi vahiyidagi oxirgi oyatda tilga olinadi, so‘ngra Doniyorning oxirgi vahiyining birinchi oyatida yana qayta zikr etiladi. Kirning bashoratli timsolini anglash muhimdir, va biz avvalo u birinchi farishtaning xabarini ifodalashini aniqlamoqdamiz. Buni bashorat nuqtayi nazaridan shundan bilish mumkinki, Doniyor uning uchinchi yilini birinchi yili deb ko‘rsatadi; ammo bundan ham muhimrog‘i, bu u e‘lon qilgan birinchi farmon orqali aniqlanadi.

O‘ninchi bobda Jabroilning Fors shohlari bilan olib borgan kurashi, Kirni uch farmondan birinchisini e‘lon qilish darajasigacha olib kelish bilan bog‘liq edi; bu farmonlar yahudiylarga qaytib kelib, Quddusni va ma‘badni qayta qurishga imkon berar edi. Uchinchi farmon ikki ming uch yuz yillik bashoratning boshlanishini belgiladi; bu bashorat uchinchi farishta 1844-yil 22-oktabrda kelganida yakun topdi. Uchinchi farmon uchinchi farishtani ifodalardi, shuning uchun Kirning birinchi farmoni 1798-yilda birinchi farishtaning kelishini ifodalardi. Kir birinchi farishtani ifodalaydi, va shu sababli Doniyor kitobida uning birinchi yili uch yilni ifodalagan.

Shunday qilib, Kir “oxirzamon”ni ifodalaydi, chunki birinchi farishta (Kir) 1798-yilda kelganida “oxirzamon” ham yetib keldi va Doniyor kitobi muhrdan ochildi. Kir ismi qadimgi forscha “Kūrus” so‘zidan kelib chiqqan, deb hisoblanadi; bu so‘z “quyosh” degan ma‘noni anglatadi va “taxt” ma‘nosini bildiruvchi elamcha “kursh” so‘zi bilan birikib, shohona hokimiyat yoki podshohlik bilan bog‘liqlikni ko‘rsatadi. Ishayo ham Kirning ana shu xususiyatlariga murojaat qiladi.

Kurus haqida shunday deydi: “U Mening cho‘ponimdir va barcha xohish-irodamni bajo keltiradi”; hatto Quddusga: “Sen qayta bunyod etilursan”, va Ma‘badga: “Poydevoring qo‘yilur”, deb aytadi. Egamiz O‘zining moylanganiga, Kurusga, shunday deydi: “Xalqlarni uning oldida bo‘ysundirish uchun uning o‘ng qo‘lidan tutdim; shohlarning bellarini bo‘shataman, uning oldida ikki tabaqali darvozalarni ochaman, va darvozalar yopilmaydi; Men sening oldingda boraman va qiyshiq joylarni to‘g‘rilayman; mis darvozalarni parcha-parcha qilaman va temir to‘sinlarni kesib tashlayman; qorong‘ulik xazinalarini va maxfiy joylardagi yashirin boyliklarni senga beraman, toki seni noming bilan chaqiruvchi Men — Egamiz, Isroilning Xudosi ekanimni bilesan. Qulim Yoqub va tanlaganim Isroilning haqqi uchun seni hatto noming bilan chaqirdim; Meni tanimagan bo‘lsang-da, senga nom berdim. Men Egamman, va boshqa hech kim yo‘q; Mendan o‘zga Xudo yo‘q; Meni tanimagan bo‘lsang-da, seni quvvatlantirdim; toki quyosh chiqishidan ham, g‘arbdan ham Mendan o‘zga hech kim yo‘qligini bilsinlar. Men Egamman, va boshqa hech kim yo‘q.” Ishayo 44:28–45:6.

Kurush Masihning timsoli edi, chunki u Rabbiyning “moylangan”i bo‘lgan va Quddusni bunyod etuvchi hamda ma‘badning poydevorini qo‘yuvchi Xudoning “cho‘poni” deb atalgan. U yopiq darvozalarni ochish bilan bog‘liq bo‘lgan zotdir; xuddi Masih ham shunday Zotki, U ochadi va

hech kim yopmaydi, yopadi va hech kim ochmaydi. Va Kurushga “zulmat xazinalari va maxfiy joylarning yashirin boyliklari” berilgan. Kurush islohotchi harakatlar chizig‘i bo‘ylab bir necha yo‘l belgilarini amalga oshiradi.

U oxirzamon vaqtini belgilaydi: birinchi farishta keladigan, Doniyor kitobi muhrdan yechiladigan va shundan so‘ng “zulmat xazinalari va maxfiy joylarning yashirin boyliklari”dan kelib chiqadigan bilimning ortishi yuz beradigan vaqtni. O‘sha “zulmat xazinalari va maxfiy joylarning yashirin boyliklari” “quriladigan” “poydevor”ni va “qo‘yiladigan” “ma’bad”ni tashkil etadi. Kir tomonidan timsollangan Masih Rabbiyning “moylanganidir”, xuddi Masih O‘zining suvga cho‘mishida moylangani kabi. Shunday ekan, Kir nafaqat birinchi farishtaning kelishidir, balki u, Masih moylanganda Muqaddas Ruh qanday tushgan bo‘lsa, birinchi farishta tushib kelganda unga qudrat beradigan ikkinchi farishtadir ham. 1844-yil 22-oktabrda Masih Eng Muqaddas Joyga olib boruvchi eshikni yoki “darvoza”ni ochdi; bu ilgari yopilgan darvoza edi. Kir, shuningdek, uchinchi farishtaning kelishini ham belgilaydi.

Kurus birinchi farishtadir, va birinchi farishta uchala farishtaning barcha unsurlariga egadir. Kurus 1798-yildagi oxirzamonni bildiradi; o‘sha paytda birinchi farishta kelgan edi. Kurus 1840-yil 11-avgustni ifodalaydi; o‘sha vaqtda birinchi farishtaning xabari quvvatlantirilgan (moylangan) edi. U 1842-yil may oyida 1843-jadvalining tayyorlanishi bilan ifodalanganidek, poydevor qo‘yish ishini bildiradi. U ma’badning qurilishini bildiradi, chunki 1844-yil 19-apreldagi birinchi hafsalasi pir bo‘lishda ikki toifa ajratib qo‘yildi, va u 1844-yil 22-oktabrdagi buyuk hafsalasi pir bo‘lishda yuz bergan ikkinchi ajralishni ham bildiradi.

Millerchilar islohot harakatining barcha yo‘l-belgilari Kir tomonidan oldindan timsollashtirilgan edi; shu bois, o‘sha yo‘l-belgilar bir yuz qirq to‘rt mingliklar harakatining yo‘l-belgilarini ham timsollashtirmoqdadir. Millerchilar harakatidan oldin, Masih Millerchilar tarixidan oldin sodir bo‘lishini ko‘rsatgan alomatlar kelgan edi.

“Bashorat nafaqat Masihning kelishining usuli va maqsadini oldindan aytib beradi, balki odamlar uning yaqinlashganini qachon bilishlari kerakligini ko‘rsatuvchi alomatlarni ham taqdim etadi. Iso shunday dedi: ‘Quyoshda, oyda va yulduzlarda alomatlar bo‘ladi.’ Luqo 21:25. ‘Quyosh qorayadi, oy esa o‘z nurini bermaydi, osmon yulduzlari qulaydi, va osmondagi qudratlar larzaga keladi. Shunda ular Inson O‘g‘lining buyuk qudrat va ulug‘vorlik bilan bulutlarda kelayotganini ko‘radilar.’ Mark 13:24–26. Vahiy oluvchisi ikkinchi kelishdan oldin yuz beradigan alomatlarning birinchisini shunday tasvirlaydi: ‘Katta bir zilzila bo‘ldi; quyosh yungli qopdek qora bo‘lib qoldi, oy esa qondek bo‘ldi.’ Vahiy 6:12.”

“Bu alomatlar o‘n to‘qqizinchi asrning boshlanishidan oldin ko‘rildi. Ushbu bashoratning bajo bo‘lishi sifatida, 1755-yilda tarixda qayd etilgan eng dahshatli zilzila yuz berdi.” The Great Controversy, 304.

Ikkinchi Kelish haqida xabar bergan alomatlar 1798-yildan sal avval, 1755-yilda boshlandi. 1798-yil ruhiy Isroilning ruhiy Bobil ichidagi asirligining yakuni edi; Opa Uayt ta’lim berishicha, bu voqea haqiqiy Isroilning haqiqiy Bobil ichidagi haqiqiy asirligi bilan timsollangan bo‘lib, o‘sha asirlik yetmish yillik asirlik nihoyasida, Kir ochiq darvozalar orqali kirib Bobilni egallaganida va

Belshazarni o'ldirganida tugagan edi.

“Bugun Xudoning jamoati halok bo'lgan inson zotining najoti uchun ilohiy rejaning amalga oshirilishini oxiriga yetkazish uchun erkindir. Ko'p asrlar davomida Xudoning xalqi o'z erkinliklarining cheklanishiga duchor bo'ldi. Xushxabarning o'z sofligida voizlik qilinishi taqiqlangan edi, va odamlarning buyruqlariga bo'ysunmaslikka jur'at etganlar ustiga eng og'ir jazolar yog'dirilar edi. Buning oqibatida, Rabbiyning buyuk axloqiy uzumzori deyarli butunlay qarovsiz qoldi. Xalq Xudo Kalominiy nuridan mahrum etildi. Xato va xurofot zulmati haqiqiy dinga oid bilimni o'chirib yuborish bilan tahdid solardi. Yer yuzidagi Xudoning jamoati, bu shafqatsiz ta'qibning uzoq davri mobaynida, xuddi surgun davrida Bobil asoratida ushlab turilgan Isroil farzandlari kabi haqiqatan ham asirlikda edi.” Prophets and Kings, 714.

Bobildagi yetmish yilning nihoyasi 1798-yilning timsoli edi, va 1798-yildan oldin Masihning qaytishi yaqinlashganini e'lon qilgan alomatlar mavjud edi.

“Kir lashkarining Bobil devorlari oldiga kelishi yahudiylar uchun ularning asirlikdan xalos bo'lishi yaqinlashayotganining bir belgisi edi. Kir tug'ilishidan yuz yildan ham ko'proq vaqt oldin, Ilhom uni nomma-nom tilga olgan va u Bobil shahrini kutilmaganda egallashda hamda asirlikdagi farzandlarning ozod etilishiga yo'l tayyorlashda bajarishi lozim bo'lgan aniq ish haqida yozib qo'yilishiga sabab bo'lgan edi.” Prophets and Kings, 551.

Kir ham 1798-yildan oldin kelgan alomatlarni timsollagan. Tarixchilar Doro va Kirning hukmronligi haqida ancha noaniq bayon qiladilar, ammo Xudoning Kalomi ravshandir. Midiya-Fors imperiyasi Bobil imperiyasidan keyin keldi, va Midiya-Forsning birinchi podshohi Doro edi, garchi Belshazarning so'nggi bazmi kechasida Bobilni olgan sarkarda uning jiyani Kir bo'lgan bo'lsa ham. Kir ham, Doro ham yetmish yillik asirlikning oxiri davrini timsollaydi; bu 1798-yildagi oxir zamon vaqtini ifodalaydi va bu, shuningdek, 1989-yildagi oxir zamon vaqtini ham timsollaydi.

Muso tarixidagi oxirzamon vaqti, oralarida uch yil farq bo'lgan Horun va Musoning tug'ilishlari bilan belgilangan edi. O'sha tarix Masih tarixining eng mukammal timsoli edi, va o'sha tarixdagi oxirzamon vaqti Yahyoning tug'ilishi hamda olti oy o'tib uning amakivachchasi Iso tug'ilishi bilan belgilangan edi. Oxirzamon vaqti ikkita yo'lbelgiga ega, va Doro bilan Kurush ikkalasi ham yetmish yillik asirlikning tugashini belgilaydi; bu esa bir ming ikki yuz oltmish yillik asirlikning tugashiga timsol edi. 1798-yilda papalik mahluqiga yetkazilgan o'limli yara, keyingi yili o'sha mahluq ustiga minib, uning ustidan hukmronlik qilgan kishining o'limi bilan davom etdi. 1989-yilda Reygan va birinchi Bush ikkalasi ham prezident edilar.

Kir oxirzamonning yaqinlashayotganini e'lon qiluvchi alomatlarni belgilaydi, va u oxirzamonning vaqtini ham belgilaydi. U bilimning ortishini, hamda bir farishta tushib kelganda birinchi xabarining qudrat bilan mustahkamlanishini belgilaydi; shuningdek, u o'shanda poydevorlarni qo'yish ishida qo'lga olingan xizmatni, ma'badni qurish ishini, va Ahd Elchisi to'satdan O'z ma'badiga kelganida uchinchi farishtaning kelishini ham belgilaydi.

Fors shohi Kirning uchinchi yilida, ismi Beltashatsar deb atalgan Doniyorga bir narsa vahiy qilindi; va u narsa haq edi, ammo belgilangan vaqt uzoq edi; u esa o'sha narsani anglab yetdi

va vahiydan tushuncha hosil qildi. O'sha kunlarda men, Doniyor, uch to'la hafta motam tutdim. Men lazzatli non yemadim, og'zimga na go'sht, na sharob kirdi, va uch to'la hafta tugaguncha o'zimga umuman moy surtmadim. Birinchi oyning yigirma to'rtinchi kunida esa men buyuk daryo bo'yida, ya'ni Xiddekel bo'yida edim. Doniyor 10:1–4.

Kirus va Belteshasarning ramzlari oxirgi kunlardagi muayyan bir bashoratli tarixni ifodalaydi. Belteshasar ramzi bizga shuni bildiradiki, ifodalanayotgan xalq ahd xalqining oxirgi avlodi bo'lgan bir yuz qirq to'rt ming kishidir. Ular Kirus bilan ifodalangan bashoratli tarixga joylashtirilgan bo'lib, Kirus 1798-yildan oldingi tarixni, 1989-yilni va 2001-yil 11-sentabrni ifodalaydi, chunki Kirus ana shu barcha tayanch nuqtalarni ifodalaydi. U, shuningdek, 2020-yil 18-iyuldagi umidsizlikni va hatto Amerika Qo'shma Shtatlarida tez orada keladigan yakshanba qonunini ham ifodalaydi. Doniyorning oxirgi vahiyi bashorat nuqtayi nazaridan qayerga joylashtirilganini aniqlashning kaliti Doniyor nimani bilishida aniqlanadi.

Birinchi oyatda Doniyor (Belteshazar) ham “narsa”, ham “vahiy”ni anglaydi. “Narsa” — ibroniycha “dabar” so'zi bo'lib, “so'z” degan ma'noni bildiradi; u Jabroil tomonidan yigirma besh yuz yigirma yil (“yetti vaqt”)lik “chazon” vahiyini ifodalash uchun qo'llanadi. Birinchi oyatda Doniyor anglaydigan “vahiy” esa yigirma uch yuz yillik “mareh” vahiyidir. Oxirgi kunlardagi Xudoning ahd xalqi 1989-yildagi oxirzamon vaqtida “yetti vaqt”ni tushunmagan edi. Ular “yetti vaqt”ni 2001-yil 11-sentabrdan keyingina tushundilar; shuning uchun Doniyor 2001-yil 11-sentabrdan keyin, Kir orqali ifodalangan bashoratli islohot harakati zamonida bo'lishi kerak, chunki yakuniy bashoratli harakatni ifodalovchi Doniyor ham “narsa”ni, ham “vahiy”ni anglaydi.

Doniyor yigirma bir kunlik motam davrida bo'lgani aytiladi. Motamning “o'sha kunlarida” Doniyor “kalom”ni anglab yetdi, va u “vahiy”ni ham tushundi. “Kalom” ifodalagan haqiqat motam kunlarida Doniyorga ochib berildi. Yarim tun nidosidan sal oldin islohot chiziqlarida Xudoning xalqi “motam tutayotgan” holda tasvirlanadi. Bu motam Tantanalik Kirishdan sal oldin Marta va Maryamning Lazar uchun motam tutishi orqali ifodalanadi. U Millerchilar tarixidagi birinchi umidsizlikdan keyingi ruhiy tushkunlik bilan, Yeremiyo tomonidan ifoda etilganidek, tasvirlab ko'rsatilgan edi.

So'zlaring topildi, men esa ularni yedim; so'zing men uchun qalbimning shodligi va quvonchi bo'ldi; chunki men Sening noming bilan atalganman, ey lashkarlar Rabbisi bo'lgan Xudo. Masxarachilar majlisida o'tirmadim, na xursand bo'ldim; qo'ling tufayli yolg'iz o'tirdim, chunki Sen meni g'azab bilan to'ldirding. Nega dardim uzluksiz, jarohatim esa davolab bo'lmas bo'lib, tuzalishni rad etadi? Nahotki Sen men uchun tamoman yolg'onchi kabi, qurib qoladigan suvlar kabi bo'lsang? Yeremiyo 15:16–18.

Yeremiyo Vahiy kitobining o'n birinchi bobida Sado'm va Misr fuqarolari ikki guvohning o'limi ustidan qilganidek “shodlanmadi”. “Shodlanmaslik” — motam tutish demakdir. Belshazarning motami ikki guvohning o'limi bilan bog'liq bo'lgan motamni ko'rsatib beradi. 2020-yil 18-iyulda va 2020-yil 3-noyabrda haqiqiy protestant shoxi va yer maxluqining respublikachi shoxlarining ikki guvohi Sado'm va Misr ko'chalarida, Rabbimiz ham xochga mixlangan o'sha joyda, o'ldirildi. Rabbimiz xochga mixlanganda, Uning shogirdlari motam tuta boshladilar. O'sha ikki guvoh Vahiy kitobining o'n birinchi bobida Muso va Ilyos sifatida ifodalangan edi.

Muqaddas Yozuvlarda Masihning Mikoil sifatida tilga olinishi besh o‘rinda uchraydi: ulardan uchta Doniyor kitobida, bittasi Yahudo kitobida, yana bittasi esa Vahiy kitobidadir. Hozir biz ko‘rib chiqayotgan o‘ninchi bobda Mikoil ikki marta — o‘n uchinchi va yigirma birinchi oyatlarda — tilga olinadi, so‘ngra yana o‘n ikkinchi bobning birinchi oyatida eslatiladi. U Vahiy kitobining o‘n ikkinchi bobi, yettinchi oyatida aniqlanadi. Yahudo kitobida Mikoil Musoni tiriltirgan Zot sifatida ko‘rsatiladi; Muso esa Vahiy kitobining o‘n birinchi bobida ko‘chada o‘lik yotgan guvohlardan biridir.

Shunday ekan, sizlar buni bir vaqtlar bilgan bo‘lsangizlar-da, sizlarga yana eslatmoqchiman: Rabbiiy xalqni Misr yurtidan qutqargach, keyinchalik imon keltirmaganlarni halok qildi. Va o‘zlarining avvalgi maqomini saqlamagan, balki o‘z maskanlarini tark etgan farishtalarni ulug‘ kunning hukmigacha zulmat ostida abadiy zanjirlarda saqlab qo‘ydi. Xuddi shuningdek, Sado‘m va G‘amo‘ra hamda ularning atrofidagi shaharlar ham, xuddi shu tarzda zinoga berilib, g‘ayritabiiy jismlar ortidan borib, abadiy olov qasosini tortayotgan holda, ibrat uchun ko‘rsatib qo‘yilgan. Shuningdek, bu nopok xayolparastlar ham badanni bulg‘aydilar, hukmronlikni mensimaydilar va ulug‘ martabalilar haqida yomon gapiradilar. Holbuki bosh farishta Mikoil, Musoning jasadi haqida iblis bilan bahslashib tortishganida, unga qarshi haqoratli ayblov keltirishga jur‘at etmadi, balki: “Rabbiiy seni koyisin”, dedi. Yahudo 5–9.

Yahudo kitobida, Vahiy kitobining o‘n birinchi bobida Muso va Ilyos o‘ldiriladigan buyuk shaharni ifodalovchi Sado‘m va Misrning har ikkisi haqidagi kontekstda, Masih, Mikoyil tomonidan timsollangan holda, Musoning tanasini tiriltiradi. Vahiy kitobining o‘n birinchi bobida Muso va Ilyos uch yarim ramziy kun davomida o‘lik bo‘lgan edilar, va Beltashatsar uchun aza kunlari Mikoyil osmondan tushib kelganida yakuniga yetadi. Satr ustiga satr, Doniyor kitobi o‘ninchi bob birinchi oyatdan to to‘rtinchi oyatgacha, ikki guvoh Mikoyil tomonidan tiriltirilganda yakun topadigan aza davrini aniqlab bermoqda.

Biz bu tadqiqotni keyingi maqolada davom ettiramiz.

“Ota Muso bilan Ilyosni Masihga O‘z elchilari bo‘lish, uni Osmonning nuri bilan ulug‘lash va uning kelajakdagi iztiroblari to‘g‘risida u bilan suhbatlashish uchun tanladi, chunki ular yer yuzida inson sifatida yashagan edilar; ular insoniy qayg‘u va azobni boshdan kechirgan edilar va Iso yer yuzidagi hayotida duch kelgan sinovga hamdard bo‘la olardilar. Ilyos, Isroilga payg‘ambar sifatidagi mavqeida, Masihni namoyon etgan edi va uning xizmati ma‘lum darajada Najotkorning xizmatiga o‘xshash bo‘lgan edi. Muso esa, Isroilning yo‘lboshchisi sifatida, Masihning o‘rnida turib, u bilan muloqot qilgan va uning ko‘rsatmalariga ergashgan edi; shu bois, Xudoning taxti atrofida to‘plangan barcha lashkarlar orasida, aynan shu ikkovlari Xudoning O‘g‘liga xizmat qilish uchun eng munosib edilar.”

“Muso, Isroil farzandlarining imonsizligidan g‘azabga kelib, qahr ila qoyani urib, ular so‘ragan suvni ularga chiqarganida, ulug‘vorlikni o‘ziga oldi; chunki uning fikri Isroilning noshukurligi va qaysarligi bilan shu qadar band bo‘lib qolganki, Xudo unga qilishni buyurgan amalni bajarishda Unga sharaf keltirish va Uning nomini ulug‘lashda ojiz qoldi. Qodiri Mutlaqning rejasi Isroil farzandlarini tez-tez tang ahvolga solib, so‘ngra ularni buyuk ehtiyoj paytida O‘z qudrati bilan qutqarishdan iborat edi, toki ular Uning o‘zlariga bo‘lgan alohida e‘tiborini

anglab, Uning nomini ulug‘lasinlar. Ammo Muso, yuragining tabiiy mayllariga berilib, Xudoga tegishli bo‘lgan sharafni o‘ziga nisbat berdi, Shaytonning hokimiyati ostiga tushdi va va‘da qilingan yurtga kirishi man etildi. Agar Muso sobit qolganida edi, Rabbii uni va‘da qilingan yurtga olib kirgan bo‘lur edi va shundan keyin o‘limni ko‘rmasdan uni Osmonga ko‘targan bo‘lur edi.

“Shunday bo‘ldi: Muso o‘limdan o‘tdi, ammo Xudoning O‘g‘li Osmondan tushib, uning tanasi chirishni ko‘rmasidan oldin uni tiriltirdi. Shayton Musoning jasadi uchun Mixoil bilan tortishib, uni o‘zining qonuniy o‘ljasi deb da‘vo qilgan bo‘lsa-da, u Xudoning O‘g‘liga qarshi g‘alaba qila olmadi; Muso esa tiriltirilgan va ulug‘langan tanasi bilan Osmon saroylariga olib chiqildi va endi Ota O‘z O‘g‘liga xizmat qilish uchun tayinlagan sharaflilik ikkidan biri edi.”

“Uyquning o‘zlarini shu qadar yengib olishiga yo‘l qo‘yganlari sababli, shogirdlar Samoviy xabarchilar bilan ulug‘langan Qutqaruvchi o‘rtasidagi suhbatni boy berdilar. Ammo ular chuqur uyqudan to‘satdan uyg‘onib, ko‘z o‘ngilaridagi ulug‘vor manzarani ko‘rganlarida, zavq va hayratga to‘ladilar. Sevimli Ustozlarining nurlarga burkangan siymosiga boqarkanlar, uning shaxsini qoplagan va quyosh nurlaridek yog‘du sochgan ifoda etib bo‘lmas ulug‘vorlikka boshqacha chiday olmaganlari uchun, ko‘zlarini qo‘llari bilan to‘rishga majbur bo‘ldilar. Qisqa bir lahza davomida shogirdlar o‘z Ko‘chqorlarini ko‘z o‘ngilarida ulug‘langan va yuksaltirilgan holda, hamda Xudoning marhamat topganlari deb tanigan nurafshon zotlar tomonidan izzat-ikrom qilingan holda ko‘rdilar.” The Spirit of Prophecy, volume 2, 329, 330.